OIKEUSMINISTERIÖ

Kriminaalipoliittinen osasto
Katariina Jahkola

E 83/2018 vp

6.11.2018

Eduskunnan lakivaliokunnalle

ASIA: Asia E 83/2018 vp. Komission tiedonanto Euroopan syyttäjänviraston (EPPO) toimivaltuuksien laajentamisesta terrorismirikoksiin

Otsikossa mainitussa asiassa oikeusministeriö esittää lakivaliokunnalle kunnioittavasti seuraavaa.

EPPO on perustettu lokakuussa 2017 hyväksytyllä asetuksella EU:n taloudellisia etuja vahingoittavien rikosten tutkintaa ja syytetoimia varten. Virasto on perustettu Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 86 artiklan 1 kohdan perusteella osana tiiviimpää yhteistyötä. Yhteensä 22 jäsenvaltiota, ml. Suomi, on tähän mennessä ilmoittanut osallistuvansa EPPO:on. Oikeusministeriön asettamassa työryhmässä valmistellaan parhaillaan asetukseen liittyvää täydentävää lainsäädäntöä. Lähiaikoina käynnistyvät myös hakumenettelyt Euroopan pääsyyttäjän sekä Euroopan syyttäjien nimittämiseksi. Tarkoituksena on, että EPPO aloittaisi toimintansa marraskuussa 2020.

E-kirjeen liitteenä olevassa muistiossa selostetussa komission tiedonannossa ja sen liitteessä ehdotetaan, että SEUT 86 artiklan 1 ja 2 kohtaa muutettaisiin EPPO:n toimivallan laajentamiseksi rajat ylittäviin terrorismirikoksiin. Komissio ehdottaa, että Eurooppa-neuvosto päättäisi asiasta 9.5.2019 Sibiussa pidettävässä kokouksessa. Komissio perustelee ehdotustaan erityisesti vedoten terrorismirikosten rajat ylittävän luonteeseen, johon nähden se pitää kansallisia tutkinta- ja syytetoimia riittämättöminä.

Oikeusministeriö pitää tärkeänä keskustelua terrorismirikosten torjumisesta mahdollisimman tehokkaasti. EPPO:n osalta tulisi kuitenkin tässä vaiheessa keskittyä toimiin, jotka mahdollistavat viraston toiminnan käynnistymisen suunnitellussa aikataulussa marraskuussa 2020. Mahdollista EPPO:n toimivallan laajentamista tulisi harkita vasta siinä vaiheessa, kun viraston toiminnasta on saatu käytännön kokemuksia.

Erityisesti terrorismirikosten torjunnassa Eurojustilla ja Europolilla on EU-tasolla keskeinen rooli. Mainituilla virastoilla on jo pitkä kokemus ja vakiintuneet toimintatavat järjestäytyneen, vakavan rajat ylit-

Käyntiosoite	Postiosoite	Puhelin	Faksi	Sähköpostiosoite
Eteläesplanadi 10 HELSINKI	PL 25 00023 VALTIONEUVOSTO	02951 6001	09 1606 7730	oikeusministerio@om.fi

tävän rikollisuuden torjunnassa ja jäsenvaltioiden lainvalvonta- sekä oikeusviranomaisten välisen yhteistyön tukemisessa. Terrorismirikosten tutkinnassa tietojenvaihdon luottamuksellisuudella on korostunut merkitys mm. ottaen huomioon rikosten liittymäkohdat kansalliseen turvallisuuteen ja tiedustelutoimintaan. Lisäksi Eurojustiin ja Europoliin osallistuvat ns. opt-out-maita (Irlanti, Tanska, Yhdistynyt kuningaskunta) lukuun ottamatta kaikki jäsenvaltiot. Eurojustilla ja Europolilla on vakiintuneet yhteistyömekanismit myös suhteessa EU:n ulkopuolisiin valtioihin.

EPPO:n toimivallan laajentaminen vakaviin rajat ylittäviin rikoksiin edellyttää SEUT 86(1) artiklan muuttamista. SEUT 86(4) artiklassa edellytetään, että Eurooppa-neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti Euroopan parlamentin hyväksynnän saatuaan ja komissiota kuultuaan. Tämänhetkisten tietojen valossa ei näytä todennäköiseltä, että EPPO:n toimivallan laajentamiselle olisi jäsenvaltioiden yksimielinen tuki.